

18. II. 1936

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1.-

Slavenski dom

Štev. 40

U Ljubljani, 18. februarja 1936

Leto 1.

Rdeča zastava nad Španijo:

Danes odstop španske vlade

Ustolni rezultati še zdaj niso dokončno znani

Madrid, 18. febr. b. o. Ves včerajšnji dan so prihajali v špansko prestolnico rezultati iz različnih pokrajin. Število mandatov, katere so dobile posamezne skupine, še ni natančno ugotovljeno. Po površnih trditvah se vzdržujejo včerajšnje številke. Levičarski blok je dobil 258 mandatov od 474. Končni rezultati pa še niso znani.

Nemiri v Madridu

Včeraj je v Madridu prišlo do velikih levičarskih demonstracij, v katerih so sodelovali komunisti, socialisti in sindikalisti. V sprevodih so člani levičarskih organizacij slavili zmago pri volitvah in dvignili razburjenje, ki je bilo ves dan volitev neznan pojav. To take mere, da je vlada morala proglasiti v Madridu obsedno stanje. Tisoči in tisoči socialistov so korakali po ulicah, zahtevali amnestijo za politične kaznjence, ki jih je vlada zaprla pri zadnji revoluciji. Policija, ki je dobila nalogo, da z vsi strogostjo nastopi proti demonstrantom, katere so vodili komunisti, se je v mnogih predelih Madrida porušila z revolucionarnimi množicami. Drugod so policijski oddelki in oddelki civilne garde nastopili proti demonstrantom z orožjem. Pri tem je bilo nekaj ljudi ubitih in precejšnje število ranjenih.

Proglas vlade

Madrid, 18. febr. b. o. Vlada Portele Valliadaresa ni ostala več gospodar položaja, zlasti v prestolnici ne in si ni vedela včeraj pomagati drugače, kakor da je izdala proglas na vse stranke, naj s svojo avtoriteto skušajo vplivati na pristaje, da ne bodo izživali nemirov, temveč da bodo čakali parlamentarnega razvoja dogodkov, ki itak ne bo izostal Sindikalisti so

na ta poziv vlade odgovorili s proglasom na namerščence vseh madridskih trgovin, naj stopijo v stavko. Nameščenci so se v veliki večini pozivu svojega vodstva odzvali in tako se je včeraj Madrid nahajal deloma v stanju stavke. Zaradi tega je položaj vlade postal nevzdržen in je treba za danes pričakovati da bo odstopila.

Azana predsednik?

Madrid, 18. febr. b. o. Ostavka vlade se zdi, da je za danes čisto gotova stvar. Sprito jasnega položaja, ki so ga prinesle volitve, je neizogibno, da dobe oblast v roke levičarji, zato bo Portela Valliadaresa danes odstopil na korist levičarjev. Kot njegov naslednik se imenuje bivši levičarski ministrijski predsednik Manuel Azana, ki je za nočjo sklical sejo glavnega odbora levičarske republikanske stranke, kjer bo prišlo do pomembnih odločitev. Razgovori na tej seji bodo posvečeni predvsem položaju in pa vprašanju, kako se bo situacija po volitvah razvijala. Nemiri po Madridu trajajo kljub pričakovani odstopu še naprej. Policija je morala na zahtevo množice odpreu takozvano Casa del Pueblo (Ljudski dom) k je bil sedež komunističnega gibanja v Madridu. Množice so komunistični dom zasedle in razobesile na njem rdečo zastavo, ki je policija ni upala sneti.

Položaj v Kataloniji

Barcelona, 18. febr. b. o. Največje presenečenje je pri teh volitvah vzbudila zmaga levičarjev v Kataloniji. Tu so šli levičarji na volitve z geslom: »Za katalonsko avtonomijo in ustavo«. Od 54 katalonskih mandatov so dobili levičarji 41. Zaradi tega je dosedanja katalonski guverner Escala takoj odstopil. Levičarji so v

Kataloniji uganjali s tem geslom izrazito demagogijo, zakaj dosedaj so bili socialisti kakor komunisti skrajni nasprotniki vsekršne katalonske avtonomije.

Po vestih od včeraj so desničarji obdržali svoje pozicije in je bil zjutraj ob 6 položaj v številkah naslednji: levičarji 177, desničarji 137, centum 80. Če bo ta razdelitev mandatov obveljala, potem bodo imeli desničarji v centru v parlamentu večino, ker obstoje med levičarskimi skupinami velika nasprotstva, tako glede programa, kakor glede taktike, saj je znano, da je levičarska republikanska vlada najkručeje preganjala komuniste, s katerimi je pri volitvah tvorila enoten blok.

Gibraltar, 18. febr. Reuter javlja: Danes je prišlo semkaj nad 100 uglednih Špancev, ki so morali pod prejšnjimi režimi bežati iz domovine. Med temi se nahaja tudi en bivši notranji minister v Lerrouxovi vladi. Za naslednje dni pričakujejo prihod tudi še mnogih drugih političnih beguncev. Hoteli so že prepolni.

Upor kaznjencev

Valencia, 18. febr. Havas javlja: V kaznilnici v Iguellos je mnogo jetnikov napadlo ječarje, ko so zvedeli za levičarsko zmago pri parlamentarnih volitvah. Nenadnim napadom je kaznjencev uspešno, da so razorožili nekaj ječarjev. Nato so se uporniki kaznjenci zbrali na dvorišču kaznilnice, kjer je prišlo do hudega streljanja med njimi in ječarji. V kratkem času so jetniki postali gospodarji jetnišnice. Ko pa je guverner v Valenciji izvedel za te dogodke, je poslal tja vojaštvo in civilno gardo, oboroženo s strojnimi. S temi silami so upor zadušili. Ranjenih je bilo 7 oseb, od teh 3 težko.

Stroga cenzura

Iz Berlina javljajo, da je nemška filmska cenzura prepovedala predvajanje novega filma Charlieja Chaplina »Moderni časi«. V poučenih krogih izjavljajo, da so v propagandnem ministristvu dognali, da ima ta film komunistične tendence.

Po italijanskem uspehu

Addis Abeba, 18. februarja. Havas poroča: Po poluradni abesinskih pojasnitvah italijanski uspeh od zapada, posebno od Makale proti jugu, iz borb, izpeljanih z ognjem iz topništva. V abesinskih krogih se ne zanika, da je italijanska vojska prišla do Amba Aladzija, ki je 30 km oddaljen od Makale. Dementirajo pa se vesti, češ, da so italijani zasedli Tembien. Enako se tudi demantirajo vesti, da je Italijanom uspelo oddvojiti vojsko rasa Mulegete od vojske rasa Sejuma. Na drugi strani se poroča, da so abesinske čete na jugu prešle v borbo in da je nastopila aktivna faza bojevanja. Ras Našibu in general Graziani se bosta s svojima vojskama srečala pri Naradidu v Ogadenu. Dve italijanski diviziji sta na poti v Ogaden. Poročajo,

Iz Belgrada

Belgrad, 18. februarja, m. V eni najlepših dvoran, kar jih ima Belgrad sploh, v veliki dvorani Ruskega doma, je priredilo sinoči tukajšnje prosvetno društvo prosvetni večer, ki je bil posvečen spominu dr. Jan. Ev. Kreka ob 70 letnici njegovega rojstva. Članstvo tega društva, prijatelji društva in ostala belgrajska slovenska javnost je prostor v dvorani napolnila do zadnjega kotička in napeto sledila dnevnemu redu, ki so ga izvedli člani pro-

Druga seja ban. sveta

Zasedanje banskega sveta se je nadaljevalo danes ob 9 dopoldne. Ko so ugotovili sklepčnost, je otvoril sejo ban dr. Marko Natlačen, ki je ime novolaznega zapisnika ing. Vrhnjaka in Vebleta. Na dnevnem redu je nadaljevanje proračunske razprave. V razpravo pride danes proračun tretjega oddelka (kmetijski oddelak). Ban dr. Marko Natlačen je takoj prošil načelnika kmetijskega oddelka ing. Podgornika, da poda svoje poročilo. Ta je začel s svojim poročilom o proračunu kmetijskega oddelka. Proračun je razdeljen v dva dela. Prvi del obravnava proračun pa tekoče leto, drugi pa za bodoče proračunsko leto. Ob času našega poročanja ing. Podgornik še vedno govori.

Beck odide v Belgijo

Varšava, 18. febr. b. o. Poljska telegrafska agencija uradno potrjuje vesti, ki so se razširile zadnje dni, da je belgijska vlada povabila poljskega zunanjega ministra Becka v Bruselj. Kdaj se bo polkovnik Beck temu vabilu odzval, še ni končno določeno. Res je, da se bo obisk izvršil v najbližji bodočnosti. Kakšno je ozadje tega obiska, ki je navidežno nepomembna, ni težko reči. Sprito zadnjih odkritij glede nemških načrtov v Porenju in ob belgijski meji je razumljivo, da bo Belgija iskala zaveznikov v tistih državah, katerim v primeru nemškega napada grozi neposredna nevarnost.

Angleži protestirajo

Rim, 18. febr. b. o. Angleški poslanik minister in poslanik v Rimu sir Eric Drumond je včeraj obiskal državnega podtajnika za zunanje zadeve Suviha ter pri njem protestiral zaradi pisanja italijanskih listov, da je angleški polkovnik Hold neguše svetovalec in da je municija, katero uporablja Abesinci, angleškega izvora. Drumond je Suvihu dejal, da so vse take trditve docela neopracovane in da objavljane takih vesti povzroča obžalovanja vredne vtise o italijanskem tisku v Angliji. Minister Suvih je poslaniku zagotovil, da bo italijanska vlada v bodoče gledala, da tisti ne bodo pisali ničesar neresničnega in da se obžalovanja vredni slučaj, če jih je dozdaj kaj bilo, ne bodo več ponavljali.

Urota kri

Iz Madrida. Danes popoldne je prišlo na Pazeu del Brado do novih demonstracij, pri katerih je sodelovalo okoli 500 ljudi. Policija je prihitela na tovarnih avtomobilih in je demonstrante naglo razpršila. Več oseb je aretiranih.

Sovjetski razgovori z Japonci

Pogoji za sporazum

Moskva, 18. febr. b. o. Japonski poslanik se je včeraj in predvčeršnjim dolgo časa razgovarjal s komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim. Zastopnika obeh nasprotujočih si držav sta v dolgih razgovorih pretresala položaj na Daljnem Vzhodu ter skušala ugotoviti točke, na katerih bi bil možen kakršenkoli sporazum med Japonci in Sovjeti. Razčistila sta vprašanje o krivdi za zadnje obmejne dogodke v Mandžuriji in zunanji Mongoliji.

Po teh razgovorih je postalo jasno, da je treba med Japonci in med Sovjeti urediti še dosti političnih vprašanj, ki kaže vsakršno mirno in složno sožitje obeh imperijev. Japonski poslanik je predvsem zahteval, da obvede državi osnujeta posebno razsodišče, h kateremu bi pristopila tudi Mandžurija. To razsodišče naj preiskuje vse dosedanje obmejne dogodke in tudi v bodoče razsoja vsak spor, ki bi se dogodil med temi tremi silami na mejah. Ta japonska teza za Sovjete ni nič kaj sprejemljiva, saj je jasno, da bi v takem razsodišču imeli Japonci več vpliva in več besede, ker bi

mandžurski delegat zmeraj potegnil z japonskim. Dalje sta se razgovarjala tudi o vprašanju konzulatov v mongolskih mestih. Sovjetom se zdi, da jih imajo oni za kakršnokoli gospodarsko prodiranje v notranjo Mongolijo premalo. Prav tako bi Sovjeti hoteli imeti več svojih zastopstev v Mandžuriji. Vprašanje je, če bodo Japonci na te zahteve, ki so docela političnega značaja, mogli in hoteli pristati. V glavnem so ti razgovori postavili kot podlago za nadaljnji sporazum med Japonci in Rusijo tri točke:

1. Da nepristranska komisija vseh treh držav ugotovi krivice za obmejne spore med Sovjeti in Mandžurijo.
2. Da se točno določijo mejne črte zlasti tam, kjer vlada nejasnost, zaradi katere je prihajalo do obmejnih spopadov.
3. Da se razčistijo vsa sporna vprašanja med Mongolijo in Mandžurijo, kjer so bili tudi neprestano na sporedu incidenti, za katere so Japonci delali odgovorne Sovjete.

Berger-Waldenegg v Firenci

Austrija išče ital. pristanka

Dunaj, 18. febr. Minister zunanjih zadev dr. Berger Waldenegg je včeraj odpotoval s svojo ženo v Firence. Njegovo potovanje je po oficijelnem zadrlu čisto zasebnega značaja, toda pri odhodu se je na kolodvoru nahajal med predstavniki avstrijskega zunanjega ministristva tudi italijanski poslanik. V dobro informiranih krogih zatrjujejo, da je to njegovo nenadno potovanje v zvezi s prepletom v avstrijski zunanji politiki in z bivanjem kancelarja Schuschnigga v Pragi. Avstrija je z zadnjimi dejanji svoje diplomacije dokazala, da se hoče usmeriti prijateljsko do Male zveze in do podonavskih držav, s katerimi je, razen Madžarske, bila zdaj v bolj ali manj odkritem sporu. Z ozirom na prijateljske vezi med Italijo in Avstrijo, ki so dobile izraza v ponovnih manifestacijah, je razumljivo, da bi radi italijanski vodilni krogi dobili jasnost glede te avstrijske zunanje-politične orientacije. Poleg pojasnil, ki jih bo avstrijski zunanji minister dal glede razgovorov

med Schuschniggom in Hodžo v Pragi, bodo tvorile važen del programa za sestanke z italijanskim zunanjim ministrom tudi vesti o tem, kaj je avstrijski podkancelar knez Starhemberg dosegel v Londonu in Parizu. Verjetno je, da bodo načeli tudi vprašanje o vzpostavitvi Habsburžanov, pri katerem je Italija vsaj toliko zainteresirana, kakor nasledstvene države. Ni pa še trdno odločeno, ali se bo avstrijski zunanji minister sestal tudi z italijanskim ministrom predstnikom Mussolinijem.

Ob otvoritvenem govoru bana dr. Natlačena pri včerajšnjem zasedanju banskega sveta.

Proslava zmage pri Enderti

Rim, 18. februarja. Ministrijski predsednik Mussolini je včeraj odredil, da morajo proslavo zmage pri Enderti, ki je za italijansko vojskovanje v Abesiniji odločilnega pomena, vse hiše izobesiti zastave. Temu pozivu so se Italijani povsod z navdušenjem odzvali. Vsi listi so za to priložnost izdali posebne izdaje, v katerih so izbrano poročali o poteku bojev okrog Aradamain o zavzetju te trdnjave. Policija pa je na odredbo ministrskega predsednika zaplenila vse prve izdaje italijanskih časopisov, in sicer z utemeljitvijo, da italijanska zmaga kljub vsemu svojemu pomenu ni tako važna, da bi lahko italijansko časopisje prekršilo odredbo o štednji s papirjem, ki absolutno prepoveduje vsakršne posebne izdaje ali sploh povečanje obsega listov. Drugič pa so listi s tem dejanjem prekršili odredbo, ki prepoveduje izid listov v ponedeljkih pred poldnevom.

Gil Robles

Madrid, 18. febr. AA. Havas poroča: Po neuradnih ali gotovih obvestilih, je bil Gil Robles poleg v Madridu izvoljen tudi v Salamanci.

Madrid, 18. febr. Vodja populistične stranke Gil Robles je izjavil časnikarjem, da meni, da je dolžnost vlade g. Valliadaresa, da ostane na oblasti. Gil Robles je izjavil, da je pripravljen sodelovati z vlado desničarskega centra v slučaju, če bi se v parlamentu našla možnost za tako kombinacijo. Rekel je tudi, da bi po njegovem mnenju tudi monarhisti morali vstopiti v vlado.

New York, 18. februarja. Agencija Stefani poroča: Ameriški novinarji, ki so se vrnili iz Abesinije, so izjavili, da verujejo, da bo kmalu prišlo do upora proti abesinskemu cesarju Haile Selasiju in da še pred deževno dobo prišlo do italijanske zmage.

Zasedanje slovenskega parlamenta

Ljubljana, 17. februarja.

Poročali smo že, da je včeraj začel zasedati banški svet Dravske banovine.

Delovodja sveta dr. Seneković je najprej prečital odlok bana o sklicanju banskega sveta na 7. redno zasedanje, nadalje je prečital odlok notranjega ministra dr. A. Korosca, s katerim se razrešujejo dolžnosti dosedanjih članov sveta in imenujejo novi. Nato se je ugotovilo, da je bilo od 44 članov sveta prisotnih 41. Kot najstarejši član sveta je podpredsednik mestne občine ljubljanske dr. Vladimir Ravnihar prečital vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju II., Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vis. knezu-namestičku Pavlu, kar je svet s navdušenjem odobril. Nato so bile odposlane tudi pozdravne brzojavke predsedniku kr. vlade dr. Milanu Stojadnoviču, notranjemu ministru dr. Antonu Koroscu ter finančnemu ministru dr. Dušanu Letici.

Zasedanje je nato vodil ban dr. Marko Natlačen, ki je podal obširen ekspozé. Prvi del tega ekspozéja smo objavili včeraj.

Elektrifikacija banovine

V svojem nadaljnjem govoru je ban poudaril važnost elektrifikacije banovine. Težnja bana je, da pride elektrika v vsako našo vas. Ni pa namen banovine, da dela pri tem dobičke, kakor privatna podjetja. Za elektrifikacijo je potrebnih še nadaljnjih 75 milijonov dinarjev. V zvezi s tem je ban nadaljeval:

»Od onega časa, ko sem kot komisar oblasnega odbora ljubljanskega sklenil s ministrstvom za sume in rube pogodbo, po kateri prejemajo Kranjske deželne elektrarne iz elektrarne v Velenju vso ono električno energijo, ki jo Velenje samo ne rabi za potrebe svojega rudnika, so se Kranjske deželne elektrarne razvile v podjetje, ki ni vodilno pri izvajanju elektrifikacije zgolj radi tega, ker je last banovine, marveč ima vodilno vlogo pri elektrifikaciji tudi že po razsežnosti svojega omrežja. Od leta 1929 je bila povečana elektrarna v Velenju; elektrificiran je bil večji del Gorenjske, del Notranjske do Cerknice ter dolina od Velenja do Topolšice.

V posesti Kranjskih deželnih elektrarn so poleg Završnice, Zirov in Zagradca daljnovidno visoke napetosti v dolžini skoro 600 km, dolžina lokalnih omrežij znaša circa 500 km, postavljenih je 168 transformatorskih postaj. Potom Kranjskih deželnih elektrarn je elektrificiranih 75 občin s 335 večjimi naselji, ne vstevši Ljubljane z okolico, ki prejemata tok od elektrarne Cesenja in od Kranjskih deželnih elektrarn in ima sama 394 km vodov visoke napetosti in nizke napetosti, 46 transformatorskih postaj in oskrbuje z elektriko ozemlje s skoro 100.000 prebivalci.

V letu 1930 so investirale Kranjske deželne elektrarne skoro 4.500.000 Din in je bilo s tem zneskom zgrajenih 38 km daljnovoda, 9 transformatorskih postaj in 84 km krajevnih omrežij. Na novo so bili elektrificirani predvsem kraji v ribniški dolini, Dobropolje z okolico, Hotedršica, Dobrunje z okolico, v Savinjski dolini občina Polzela in celjska okolica. V banovinskem elektrifikacijskem programu za leto 1936 je predvsem elektrifikacija Dolenjske, za kar je najeto pri Pokojniškem zavodu v Ljubljani posojilo v znesku 7 milijonov dinarjev, delna elektrifikacija Bele krajine, elektrifikacija Savinjske doline do Mozirja, gradnja daljnovodov od Celja do Rogatica in elektrifikacija Mislinske in Mežiške doline. Da se more ta program izvršiti, je potrebno, da dobe Kranjske deželne elektrarne s sodelovanjem krajev, odnožno občin nadaljna posojila, ker Kranjske deželne elektrarne svojih dohodkov ne morejo prvenstveno porabljati za nove investicije, marveč predvsem za obrestovanje in amortizacijo dosedanjih investicij.

Kmetijstvo

Obširen je bil banov ekspozé glede stanja kmetijstva v naši banovini. Glede kmetijske izobrazbe je dejal:

»Ker mora biti kmetijska izobrazba temeljita in obsegati vse kmetijske sloje, bi prirejala kr. banska uprava strokovna predavanja, tečaje, zimske kmetijske tečaje, vzdrževala bo redne kmetijske šole, kmetijsko-gospodinske tečaje, potujoče kmetijsko-gospodinske tečaje, podpirala zasebne gospodinske šole in kmetijske nadaljevalne šole za moško in žensko mladino ter omogočala kmetijski mladini šolanje na višjih kmetijskih zavodih. Temu namenu bo služila tudi pisana in tiskana beseda. K izobrazbi bomo pritegnili tudi vse činitele, ki imajo slične namene, zlasti kmetijske korporacije in prosvetne ustanove.

V tej zvezi mislim posebno še na spopolnitev ustroja celokupnega kmetijskega in gospodinskega šolstva ter drugih kmetijskih ustanov, ki služijo potrebam našega kmeta.

Kultura naše vasi

»Posebej poudarjam,« je dejal g. ban, »da bo kraljevska banska uprava podpirala vse one korporacije, ki s prosvetnim ali gospodarskim delovanjem pospešujejo duhovno ali materialno kulturo naše vasi. Enako bo podpirala kraljevska banska uprava one činitele, ki bodo delovali uspešno na osamosvojitvi našega gospodarstva od inozemstva in pri tem tudi ne bo pozabila našega strokovnega in organizatoričnega tiska. Vodilno načelo vsega našega delovanja bo, da ostanemo zvesti naši vasi in da jo bomo čim bolj spopolnjevali v smislu zahtev sedanjih dob.«

Nato je g. ban prešel v svojih izjavah na socialno politiko in zdravstvo, dalje na bednostni sklad, o katerem je dejal, da ni bil porabljen v preteklem proračunskem letu tako, kakor je bil proračunan; glede

prosvete

je navajal g. ban zanimivo statistiko. Od šolskega leta 1931-32 do 1934-35 je število ljudskih šol naraslo od 846 na 860, število razredov od 5457 na 5820, število učnih oseb od 3762 na 4113 in otrok od 149.296 na 182.321. Število šol in razredov ter osebja ne narašča primerno s številom otrok. Pomagamo si na ta način, da se več razredov poučuje v isti učilnici, da se je dopustno število otrok za en razred zvišalo od 50 na 65 in da banovina sama nastavlja učne moči kot dnevničarje na račun bednostnega sklada. Nezasedenih mest je 150, ban. učiteljev-dnevničarjev, ki dejansko poučujejo, pa 173.

Šolski proračuni so znašali 1931 36,86 milj., pa so do 1934 padli na 24 milj. din; v 1935-36 pa so se povečali na 25,2 milj. din. Najsiromašnejšim šolskim in upravnim občinam je banovina podelila skoraj milijon podpor. Kar se z ozirom na težavni gospodarski položaj da omejiti, je zidanje novih šol.

Število meščanskih šol je naraslo od 1933 do 1934 na 1934-1936 od 40 na 41, razredov od

215 na 231, učnih oseb od 405 na 462 in učencev od 7736 na 8409. Proračuni meščanskih šol so znašali 1933-36 1,68 milj. din. Tudi za meščanske šole je banovina občinam podelila okoli 300.000 din podpore. Številke srednjih šol izkazujejo še letos znaten dvig. Od 1931-32 do 1934-35 je število razredov srednjih šol brez učiteljske naraslo od 188 na 209, učnih oseb od 306 na 335 in dijakov od 7731 na 9185. Stanje srednjih šol pa bi bilo slabše, če ne bi imeli zasebnih srednjih šol, ki se jim posveča mnogo premalo pozornosti. Od 1931-32 na 1934-35 je število razredov zasebnih srednjih šol padlo od 29 na 26, število dijakov pa od 1148 na 1074.

V nadaljnjem svojem poročilu je g. ban govoril o proračunu tehničnega oddelka, o posvečanju trgovine, obrti in industrije ter končno natančneje obrazložil banovinske dohodke.

Zaključne besede

G. ban je svoj ekspozé končal z besedami:

S tem sem vam v glavnih obrisih naznačil program in naloge, ki jim hoče banska uprava posvetiti v bodočem proračunskem letu svoje delo. S tem programom stopamo pred vas z zavestjo, da je mogoče ta program v marsikateri točki tudi izboljšati, ne da bi se morala zaradi tega potrebna sredstva povečati. Prosim vas, da premoštrite predloženi vam proračun s strogo stvarnostjo in z ljubeznijo do dela v korist in za vsestranski napredek naše ožje slovenske domovine, kakor so z ljubeznijo na tem proračunu delali tudi tisti, ki so ga sestavljali in mu končno dali sedanjo vsebino.

Boga pa, ki naj v teh dneh vodi naše misli, naše besede in naša dejanja, iz dna duše prosim, da nam pri našem delu pomaga, da bi naši napori v teh dneh obrodili obilo sadov v radost in ponos našemu mlademu kralju, v korist naše ožje slovenske domovine, kakr tudi naše širše domovine kraljevine Jugoslavije.

Nato se je oglasil k besedi dr. Josip Leskovar iz Maribora, ki je pokazal na težave, v katerih se narod nahaja in podčrtal potrebo za zboljšanje razmer. Nadalje je govoril o učitelstvu, ki naj ostane v šoli in naj se ne podaja na polske terane politike. Končno je g. dr. Leskovar zahteval, naj se da pravici prosta pot in naj se zaradi tega popravijo številne krivice, ki so jih prizadejali prejšnji režimi!

Referenti. Sledili so referati načelnikov posameznih oddelkov. Poročilo za obči oddelek je podal načelnik g. dr. Vilko Pfeifer; o elektrifikaciji dravske banovine je podal referat sv. inž. Rueh.

Ko sta oba g. referenta podala izčrpana poročila, je ban odredil, naj banški svet izvoli sejmčlanski odbor, ki naj revidira uredbo od 5. sept. 1933 o sestavi kandidatnih list, o sestavi in poslovanju volilnih odborov in o glasovalnem postopanju pri volitvah obč. odborov v dravski banovini. Isti odbor naj pripravi tudi novelo k uredbi o obč. uslužbenih. Na predlog dr. Leskovarja je bil nato izvoljen sledeč odbor: dr. Schaubach, Mihelčič, dr. Veble, Steblovnik, dr. Jereb, Jan in Bitnar.

Nato je bila seja ob 13 prekinjena in se je nadaljevala ob pol 17.

Večerno zasedanje

Po otvoritvi večernega zasedanja je najprej govoril dr. Franc Schaubach o naši upravi in je pokazal posebno na razsulo, ki je nastalo pod prejšnjimi režimi iz mariborske občine. Zupnik Klekl je opozarjal na važnost uprave v obmejnih krajih, dočim je svetnik dr. Vidic povdaril, da je uprava še vedno centralizirana. Ljubljanski župan dr. Adlešič pa je obsodil prakso, ki se je vsepovsod uveljavila, da namreč vsakdo misli, da bo imel pri oblastih uspeh le, če bo sam rinal pronojo od najnižje do najvišje instance. V nadaljnjem je plediral za spominke pokojnemu kralju v obliki bolnišnice. G. dekan Bitnar iz Crnomlja je govoril o neznosnih gospodarskih razmerah, g. župnik Zupane iz Snihele pri Novem mestu pa o elektrifikaciji ter istotako o obupnih gospodarskih razmerah. O pomenu elektrifikacije je govoril tudi g. dr. Visenjak iz Ptuja.

Ban. sv. Alojzij Zorenč je kot zastopnik okrajja Šmarje pri Jelsah priznal veliko delo banske uprave za elektrifikacijo Slovenije, ki je tudi načela vprašanje elektrifikacije šmarskega okrajja. Električno omrežje bo pognjeno letos do šmarskega okrajja, neelektrificirano pa ostane zaenkrat obsoletno ozemlje od Rogaske Slatine do Brezic. Ti kraji so najbolj siromašni, da brez elektrifikacije ne moremo pričakovati gospodarskega napredka. Zato govornik prosi, naj banska uprava stremi za tem, da bi se obenem z graditvijo daljnovoda do Rogata tudi izvedla čimprejnjša zgraditev daljnovoda do Brezic, da bi se na ta način odprlo obubošanemu prebivalstvu.

Banovinski svetnik Demeter Weble je reagiral predvsem na izvajanja nekaterih govorikov, češ, da mora biti banovina prevodna pri elektrifikaciji Dolenjske, kolikor se tiče rentabilite. Dokazoval je, da so imeli enake pomisleke nekateri ljudje tudi pred vojno, ko je pok. Lampe oz. deželni odbor kranjski začel z elektrifikacijo Gorenjske. Izkazalo pa se je, da je bil vsak tak strah neutemeljen. Poudarjal je, da je Dolenjska nujno potrebna investicij, potrebna pa je tudi njena oživitve s predpogoji gospodarskega napredka, med katere spada predvsem elektrifikacija. Zahteva po elektrifikaciji je tedaj za dolenjsko ljudstvo nujna, od katere ni mogoče odstopiti. Stvar se je začela uredničevati in se mora tudi končati. Za Belo Krajino pa predstavlja elektrifikacija tudi nacionalni problem, ker ne smemo dopustiti, da bi prišel ta del naše dežele s tem, da bi jo elektrificirala elektrarna s sosednje banovine, v gospodarsko odvisnost tujih ljudi. Končno se je pečal tudi v vprašanju brezposelnosti. Zahteval je, da se vprašanje zaposlenosti bodisi intelektualnega ali ročnega delavstva reši, ker se ne sme več odlašati. To je naša kri, kateri moramo dati primerno eksistenco in kruh, tako da ta množica brezposelnih ne bo gledala na svojo domovino kot na maceho, ampak kot svojo mater.

Dr. Ravnik (mesto Maribor) je govoril najprej o premešitvah učitelstva. Je pa strogo za to, da zadenejo posledice tiste učitelje in uradnike, ki so zakon gazili. More se sicer zgoditi, da pridejo nekateri gospodje iz prejšnjih režimov zopet na krmilo, češar si govornik ne želi, in bodo potem ponovili svoja preganjanja.

(Ban. sv. Križnik vzklikne: »Toliko krivic, kolikor ste jih storili, ne bo mogoče več napraviti!«)

Dr. Ravnik pojasni, da ni nikoli podpiral prejšnjih režimov diktature, temveč da je bil le predsednik Radikalne stranke v Mariboru. Dalje je dr. Ravnik govoril o potrebi polnega zaposlenja banovinskega uradništva, zlasti pa o potrebi, da

nastavljeni banovinski kmetijski strokovnjaki vrše svojo službo med narodom in pri pravem kmetijskem delu, ne pa po pisarnah.

Dr. Ravnihar izjavlja najprej kot podpredsednik Odbora za postavitev spomenika Nj. Vel. kralju Aleksandru, da Ljubljana ne sme zaostati za drugimi mesti ter da naj postavi pokojnemu kralju likovni spomenik. Nabrana vsota 1.000.000 Din bi bila pa premajhna za gradnjo bolnišnice, za katero je potrebno najmanj 10 milijonov Din. Dalje govornik izjavlja, da je absurd, ako mora banovina prevzemati dolžnosti države. Ugotavlja, da je proračunata dotacija države banovini premajhna, izjavlja pa, da bo za proračun glasoval.

Anžič (dekan v Skočjanu, zastopnik okrajja Krško) zavrača strah, da se elektrifikacija Dolenjske ne bi izplačala. Izraža hvalažnost sedanjemu g. banu, ki je pravi ljudski ban, da se je zavzel za elektrifikacijo Dolenjske. Enako izraža zahvalo ban. inspektorju inž. Ruehu ter navaja dokaze, da se bo Dolenjska po dovršeni elektrifikaciji gospodarsko dvignila ter bo zmogla tudi amortizacijo elektrifikacije.

Ban. sv. Bajlec (Murska Sobota) govori o težavah Slovenske Krajine z elektrifikacijo V Slo-

Pomočniški zbor na Jesenicah ustanovljen

V nedeljo, 16. t. m. se je vršil na Jesenicah ustanovni občni zbor Pomočniškega zbora združenja trgovcev za radovljiški srez. V posebni sobi hotela Paar na Jesenicah se je zbralo izredno lepo število trgovskih pomočnikov in pomočnikov, katerim so se pridružili zastopniki Združenja trgovcev iz Radovljice, na čelu s predsednikom g. Fürsagerjem in eksekutiva Zveze pomočniških zborov na čelu s predsednikom g. Melicerjem.

Ustanovni občni zbor je otvoril g. Vilko Jerman, ki je uvodoma pozdravil vse prisotne, nakar so ustanovni občni zbor pozdravili predsednik Zveze g. Melicer, predsednik Združenja trgovcev g. Fürsager, tajnik Zveze g. Sitar in za ljubljanski pomočniški zbor g. Lampič. Po pozdravih je tajnik g. Kravos v daljšem govoru obrazložil pomen in namen pomočniških zborov ter dal smernice in navodila za delovanje novoustanovljenega zbora.

G. Sitar je v daljšem govoru izvajal sledeče misli:

Danes je bolj kot kdaj prej potrebno, da se združimo v močni organizaciji. Le tako bomo kot težkim nalogam. Ze leta in leta se borimo za pokojniško zavarovanje trgov. sotrudnikov, a ga vendar do danes še nimamo. Na vsak našin nas hočejo izenačiti z ročnim delavstvom. Toda kdor do dna pozna naš poklic, mu je jasno, da je kupčija najmanj tako težka, kot delo v pisarnah. Ho-

venski Krajini plačujejo odjemalci po 7 Din od kilovatne ure.

Obširen odgovor, podkrepljen s stvarnimi dokazi in številkami, je podal na mnenja vseh udeležencev inspektor inž. Rueh. Izjavlja, da so podobni očitki padali zaradi elektrifikacije že l. 1931. Po udarja pa, da sta banovina in KDE našli pravičen temelj za vso elektrifikacijo v banovini. Sedaj znaša znesek, ki ga je treba amortizirati zaradi elektrifikacije, 36.800.000 Din, v tem znesku pa je obsežen tudi znesek 22 milijonov dinarjev za investicijska dela, to je za daljnovod Crmčje-Velenje, ki predstavlja temeljno delo za elektrifikacijo Slovenije.

Po govoru inspektorja inž. Rueha je poročal k proračunu načelnik II. oddelka (upravnii oddelk) dr. Hubad. Razni govorniki, kakor dr. Veble, Arnez, Križnik, Tratnik so iznesli težave iz svojih okrajev. Tratnik se je posebno toplo zavzel za orožnike, ki jih je prejšnji režim zaradi njihove objektivnosti preganjal. Dr. Veble, Arnez in Križnik pa so govorili predvsem o nadlogi beračenja ter zahtevali odpomoči. Zahtevali so dalje pravilnega postopka uradovanja po občinah, dr. Veble pa je posebej še zahteval uvidevnosti pri postopanju oblasti, kadar kmetje koljejo živino, kadar je ne morejo ne prodati in ne hraniti, ter uvidevnost s strani finančnih organov pri točenju vino s strani kmetijskih proizvajalcev samih. Ob devetih je ban g. dr. Natlačen zaključil prvi dan zasedanja banovinskega zasedanja ter odredil nadaljevanje za danes ob devetih dopoldne.

Čejo nam vsiliti delavske knjižice, proti čemur pa protestiramo, toda ne zaradi tega, ker bi se sramovali delavskega stanu — kajti vsak stan je vreden svoje časti — ampak zato, ker bi se položaj delavstva s tem prav nič ne izboljšal, pač pa bi se položaj trg. sotrudnikov poslabšal. — Še to misel moram povdariti: Naša organizacija je stanovska, pred njo moramo odlagati vsa politična nasprotstva. V organizaciji nas vodi samo ena misel: priboriti našemu stanu boljšo bodočnost!

Sledile so nato volitve prvega odbora in so bili soglasno v odbor izvoljeni: za načelnika gosp. Vilko Jerman, v odbor pa z Jesenice gg. Majerhold Edi, Strugar Mici, Zima Tončka, Zupan Krista, Simončič Vinko in Malej Zinka, iz Radovljice gg. Vrenko Josip in Erat Ivica, z Bleda g. Savnik Mara, z Lesc g. Drobne Roza in iz Boh. Bistricke g. Kerin Ljudmila. V nadzorstvo sta bila izvoljena gg. Steiner Anton z Jesenic in Bogataj Janko z Bleda.

Uspeli občni zbor, kateremu so prisostvovali zastopniki trgovskih pomočnikov iz vseh večjih krajev Gorenjske, je ob velikem navdušenju pozdravil ob zaključku ponovno g. Fürsager, ki je želel novemu odboru veliko uspeha in izrekel svoje zadovoljstvo, da se trgovski pomočniki organizirajo. Po pozdravih drugih zastopnikov je zaključil občni zbor novoizvoljeni načelnik gosp. Jerman.

Drobiž iz domovine

Volitve v zagreb. trg. zbornico

V nedeljo so se v Zagrebu vršile volitve v trgovsko in industrijsko zbornico za 26 svetovalskih mest. Ker so bile volitve delno tudi političnega značaja, je bilo zanje zanimanje precej veliko. Nasprotni sta si stali dve listi. Lista Ivana Peniča, in lista Ivana Pripiča. Zmagala je prva lista z 816 glasovi, napram drugi, ki je prejela 456 glasov. Volilna udeležba pa je bila zelo majhna. Samo 1820 jih je glasovalo, glasovalno pravico pa je imelo 3547 trgovcev. Tako visoko abstinenco si merodajni krogi razlagajo največ kot posledico čisto političnih metod, katerih sta se posluževali obe listi.

Belgrajski velesejem

V nedeljo se je vršil v Belgradu prvi letni redni zbor reorganiziranega odbora za prirejanje velesejemov. To društvo je bilo že 1923 ustanovljeno, vendar doslej še ni stopilo v delo, nakar je predlansko leto spremenilo svoja pravila tako, da je izločilo poedince kot člane, a v krog članstva so stopile zadrugve zadrugne organizacije. Vseh teh ustanov, ki sodelujejo v tej akciji, je 37. Zdi se, da bo ta pokret imel uspeh, ker je že preskrbljen prostor za sejmšče na levi strani Save pri Zemunskem mostu. Ze letošnjo spomlad se bodo začela graditi velesejska poslopja v takem obsegu, da bo prostora za 1000 razstavljajcev in 800 stojnic. Za graditev bo društvo najelo posojilo. Računajo, da bodo že na jesen v septembru lahko otvorili prvi belgrajski velesejem.

Aretacija trgovca

Policija je aretirala trgovca z mešanim blagom Svetozarja Koserja mlajšega. Policijski organi so namreč ugotovili, da je skril blaga v vrednosti nad 150.000 Din in da je nato napovedal poravnalno postopanje. S tem bi bili seveda odkodovani bipniki in bi bilo to lažno bankrotstvo. Koser je bil izročen sodišču. Zaplenili so tudi blago, ki se nahaja sedaj v sodni shrambi.

Tatovi iz Hrvatske

V Ljubljano prihajajo čisto poklicni tatovi iz savske banovine, ki so specialisti za tatvine po trgovinah. — Uprava policije je že večkrat prejela ovadbe od več trgovcev, da je tamkaj zmanjkalo manufakturno blago, med tem ko so se v trgovini nahajali neki hrvaški govoreči ljudje. — Tatvine so seveda vedno odkrili prepozno, tako da je tatovom vedno uspelo še pravočasno pobegniti iz Ljubljane. — Dne 15. t. m., t. j. v soboto sta se pojavljala po ljubljanskih trgovinah neki Toplak Franjo, 25 let star, tesar iz Kustošija pri Zagrebu in Sobot Marija, 32 let stara delavka iz Zagreba. — Po prijavi nekega trgovca so ju izsledili v neki veži v Wolfovi ulici, nakar ju je stražnik pripeljal na upravo policije. — Našli so pri njima kovčeg, v njem pa 6 kosov manufakturnega blaga, ki je bilo pokradeno po raznih trgovinah v Ljubljani. — Uprava policije, ki ima že oba aretiranca zabeležena v svojih kriminalnih arhivih, je uvedla strogo preiskavo ter ju bo po končani preiskavi izročila ljubljanskemu sodišču. — Upamo, da bodo imeli ljubljanski trgovci za nekaj časa zopet mir pred temi tatovi, ki jim zaradi njihove premetenosti ni priti zlepa do živega.

Razgreti kvartopirci

V neki kavarni v mestu Leskovcu v Srbiji sta sedla za mizo dva znanca, Vasilij in Dobri-vojer ter po kratkem pomenku začela kvartati. Večer je bil za Vasilija zelo nesrečen, kakorkoli je svoje karte obrnil, igro je zgubil. Seveda je

to povzročilo v njem jezo, da je začel svojemu tovarišu Dobrivoju očitati goljufijo. Vendar mu tudi pri naslednjih igrarh sreča ni bita naklonjena, in ko je skoraj izgubil svoj zadnji denar, je nenadno vrgel karte na mizo in začel psovati tovariša z vsakovrstnimi izrazi. V trenutku je nastal prepir in že sta oba pograbila stole. Eden od gledalcev je skočil med njiju in ju hotel pomiriti. Vasilij pa je v hupu potegnil nož izza pasu pomirjevalca in ga z bliskovito naglico zarinil Dobrivoju v želodec. Dobrivojer se je v krvi zgrudil, nakar mu je Vasilij zadal še eno tekočo rano v prsu. Vsaka pomoč je bila brezuspešna in Dobrivoje je v bolnišnici umrl.

Berač in konjunktura

Pred nekaj dnevi se je v Splitu zglašil neki berač pri posredovalcu za prodajo nepremičnin Perič in se začel pogajati za nakup hiše v znesku do 200.000 Din. Berač je zatrjeval, da ima toliko denarja naloženega v poštni hranilnici. Posredovalec je v kratkem času našel prodajalca hiše za tako ceno in poslal berača k njemu. Za hišo sta se dalje časa pogajala, vmes je berač hišnega posestnika pogosto obiskoval in se seveda dal ves ta čas dobro postreči. Nato so sklenili kupčijo in stopili k notarju na podpis pogodbe. Berač je bil nepismen, pa je na pogodbo odtisnil kar svoj prst. Nato so se dogovorili, da se bodo vsi šesli prihodnji dan v poštni hranilnici, kamor bo berač prinesel svoje vlozke knjižice.

Naslednjega dne so res vsi skupaj prišli v hranilnico in čakali berača, ki ga pa od nikoder ni bilo. Ta prizor se je ponavljal skozi teden dni, dokler ni poslednji izvolil berača. Sedaj se je pokazalo, da je bil berač bolj prebrisani kot ostali. Ugotovili so, da je ta berač slične stvari počel tudi že drugje in na tak način izvelel razne nagrade, zraven se pa na tuji račun dobro gostil. Ko ga je policija aretirala, mož ni imel niti pare svojega denarja.

Tragika mlade služkinje

Celje 17. februarja.

V četrtek, dne 13. februarja je šele prišla v Celje ter nastopila mesto služkinje pri šolskem upravitelju g. Zdošku, ki stanuje v Gosposki ul. Prej je služila v Banjaluki. Pravijo, da je imela zelo razvrane živce in da skoraj ni vedela, kaj dela. V ponedeljek zjutraj so jo našli, 20-letno Korun Marico v postelji mrtvo. Zvečer se je zaklenila v sobo. Iz plinske cevi je uhalaj plin, ki je počasi omamil in umoril mlado življenje. Ali je to storila sama ali ne, Bog ve. Zdravnik je izjavil, da je nesreča. Doma je bila mlada Marica iz Sv. Pavla pri Preboldu, pristojna pa v Bra-slovce.

Léop pogreb mladega športnika. V nedeljo popoldne je bil na okoliškem pokopališču pogreb mladega, komaj 24 letnega športnika Turnška Adolfa, ki je umrl po daljšem trpljenju v petek. K zadnjemu slovesu so se zbrali številni njegovi tovariši športniki, pa tudi drugega občinstva se je nabralo veliko. Fantje in dekleta pa so spleli svojemu tovarišu v slovo več lepih vencev iz zimskega zelenja.

»Zakaj pa ste vedno tako slabe volje, sosed?«

»Oh, ali ne veste, šele pred enim letom mi je utonila prva žena.«

»No, pa saj ste se že v drugo oženili.«

»Ravno tako. Te druge pa na noben način ne morem pripraviti do tega, da bi se v Savi kopala.«

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 18. februarja: Sv. Simeon.
Jutri, sredo, 19. februarja: Sv. Konrad.

Lekarne: Nočno službo imajo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartus, Moste.

Kaj bo danes

Verandna dvorana hotela Union: Predavanje dr. Knific o »Okoli Afrike«. Začetek ob 20. Skioptične slike.

Rokodelski dom: ob četrti na devet sestanek dekliškega krožka Prosvetnega društva Ljubljana-mesto.

Samostojna dvorana: sestanek Kat. prosvetnega društva za frančiškansko župnijo. Predava mr. Viktor Steska: Pustno veselje.

Društvena soba Kodoljevo: ob 20 sestanek ženskega oddelka Salezijanske prosvete. Predava Stefan Temlin o vzgoji otrok.

Dvorana OÜZD: ob 20 predavanje o bolgarski književnosti.

Prosvetni dom Kodoljevo: ob 20. debatni večer fantovskega krožka.

O bolgarski književnosti bo predaval danes, dne 18. febr., ob 20 v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti (dvorica) pod okriljem Jugosl.-bolgarske lige g. prof. Jan Sedivy iz Maribora. Predavanje bodo spremljale številne skioptične slike. Ker je to v Ljubljani prvo predavanje o bolgarski književnosti, poziva jugosl.-bolgar. liga vse prijatelje bratskega bolgarskega naroda, da se predavanja zanesljivo udeležijo. Vstopnine ni!

Prijavnice k udeležbi na letošnjem spomladanskem velesejnu v Ljubljani, ki bo od 30. maja do 8. junija, je uprava velesejma že razposlala. Ako kakšni prijavniki tiskovina slučajno ne bi bila dostavljena, naj jo izvoli zahtevati od urada velesejma v Ljubljani.

Dražba kožuhovine v Ljubljani se ponovi dne 9. marca. Tudi za to dražbo je zanimanje inozemstva že močno. Lovci, pošiljate blago čim prej »Divji koži, Ljubljana — Velesej, da zamore pravočasno obvestiti inozemstvo o naših zalogah krzna.

Akademija Podmurladka Jadranske straže drž. učiteljske šole v Ljubljani obeta veliko presenečenje. Orkester je sijajno vzbujen, pevski zbor in orkester sta se oborožila z najnovejšim programom. Sodeloval pa bo tudi PJS vadišnice s svojim izvrstnim harmonikarjem in z dramskim nastopom. Ob sklepu bo miladi cvet tudi zarajal. Torej v četrtek, 20. t. m. v Delavsko zbornico.

Gledališče

Drama.

Začetek ob 20.

Torek, 18. februarja: Zaprto.
Sreda, 19. februarja: Tuje dete. Izven. Znižane cene.

Četrtek, 20. februarja: Gosposki dom. Premijera. Red Četrtek.

Opera.

Začetek ob 20.

Torek, 18. februarja: Katarina Izmajlova. Red C.
Sreda, 19. februarja: Ples v Savoju. Red Sreda.
Četrtek, 20. februarja: Carmen. Red B.

Mariborsko gledališče.

Torek, 18. februarja ob 20: »Ples v Savoju«. Red C.
Sreda, 19. februarja: Zaprto.

Prva ponovitev »Plesa v Savoju« bo nocoj. Ta popularna Abrahamova opereta je ob sobotni premieri dosegla naravnost presenetljivo velik uspeh, ki ga je občinstvo kvitiralo s frenetičnim ploskanjem. Delo učinkuje predvsem s temperamentalno in barvito plesno glasbo, živahnimi plesi ter z zelo zabavno vsebino. Predstava bo za red C.

M. D. Z. št. 82/1936.

R A Z P I S.

MESTNA DELAVSKA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

odaja v najem

1. aprilom 1936 svojo gostilno in okrevališče »Posavec« na Posavcu pri Otočah.

Tozadnje ponudbe s priloženimi usposobljenimi dokazili, navedbo višine kavicije in pogoj ponudnika je vložiti do 29. februarja 1936 opoldne v pisarni Mestne delavske zavarovalnice v Ljubljani, Mestni trg 27/III, soba št. 51, kjer se dobi tudi eventualne potrebne informacije.

Za mestno delavsko zavarovalnico:

Direktor mestnih uradov:

Jančigaj, I. r.

Drobne iz Cerknice

Osebnosti. Imenovan je za banovinskega zdravnika združenih zdravstvenih občin Cerknica-Rakek-Begunje sekundarji gosp. dr. Smerdu Franc iz Maribora. — Učitelj Strukelj Stanislav je prestavljen v Ziri. V Cerknici pa je prestavljen učitelj gosp. Skubic Vinko. Pod JNS režimom je bil dvakrat po službeni potrebi premeščen, prvič v Papeže, ob Hrvaški meji, drugič pa v Lukovo Otočko, srez Senj. S tem, da je bil sedaj na lastno prošnjo premeščen, mu je bila popravljena velika krivica.

Gospodu poslancu Lenarčiču, ki je v nedeljo v Cerknici na gospodarskem sestanku omenjal, da se ljudje sprašujejo, odkod 1 milijon za učiteljske premeščitve, povemo, naj bo glede tega brez skrbi. Če kaj zasleduje »Slovenca«, je lahko točno statistiko dobil, koliko jih je bilo prestavljenih na lastno prošnjo in koliko po službeni potrebi. Če mu pa to ne bo zadostovalo, pa naj vpraša one, ki so bili pod JNS režimom prestavljeni po službeni potrebi, pa še danes niso dobili povrnjenih selitvenih stroškov.

V nedeljo, dne 16. februarja je bil v društveni dvorani shod JRZ, na katerem je gosp. ravnatelj Gabrovšek poročal o političnem in gospodarskem položaju.

Nesreča ne počiva. Zopet imamo beležiti dve nesreči. Nogo si je zlomila gospa Kebe Ana iz Cerknice, par dni pozneje pa učenka višje narodne šole Semič Francka. V bolnišnici je stalno večje število bolnikov, tako da bi bilo treba misliti, kako bi tudi na Notranjsko dobili bolnišnico, ko ne bi bilo teh kritičnih časov.

Gostilničarje je že skrbelo, če ne bo letos moč dobiti ledu. Pa je jezero že toliko zamrznilo, da za bo brez skrbi dovolj.

Epilog bojevnškega gibanja

Celje, 17. februarja.

Pred celjskim okrajnim sodiščem se je danes nadaljevala razprava proti Stanetu Vidmarju, ki sta ga tožila dr. Albert Kramer zaradi izjave na znanem bojevnškim shodu v Trebnjem dne 20. maja 1934 in 10. junija 1934 na Bledu, ter upravni svet Celjske posojilnice d. d. v Celju zaradi njegove izjave, ki jo je podal na bojevnškem zborovanju v Celju dne 10. maja 1934 pred Narodnim domom.

Dr. Kramer inkriminira skoro vso vsebino Vidmarjevih govorov na shodu v Trebnjem in na Bledu, upravni svetnik iz Celjske posojilnice d. d. pa je tožil Vidmarja zaradi naslednje njegove izjave:

»Prav za prav res ne vem, ali je resnica, da tukaj zborujemo, ali ne. Morda niso sanje, ko gledam te ogromne množice našega poštenega ljudstva pred to stavbo, ki je nekoč bila v resnici Narodni dom, danes pa je zastrla okna, da se skriva za zastori slaba vest, ki je ta Dom in ta zavod, ki sta bila zgrajena z žrtvami našega ljudstva, po basalo v malho par porodic.«

Zadnja razprava, ki se je vršila dne 26. junija 1935, je bila takrat zaradi zasliševanja nekaterih prič odložena in se je danes nadaljevala. Sodnik je najprej pozval stranki k poravnavi. Obtoženec Vidmar izjavi, da se nima v ničemer poravnati, ker se ne čuti krivega, češ, da on ni imel namena žaliti nikogar, temveč je samo kritiziral takratni politični sistem in njegove nosilce, v zadevi Celjske posojilnice pa grajal kot nemoralen način, kako se je ta zavod, ki je bil do tedaj združga, služila interesom splošnosti, spremenil v delniško družbo, služečo interesom posameznikov.

Nato so prišli takoj na zasliševanje prič v zadevi Celjske posojilnice. Prvi je bil zaslišan kot priča svetnik Emil Lilek, ki je bil svojčas član načelstva, likvidator zadruge in pozneje član upravnega sveta delniške družbe. Vladni svetnik Lilek se raznih podrobnosti ne spominja, pač pa je pokazal obširno pismo iz leta 1933, v katerem je kritiziral postopanje posojilnice. To pismo je prišlo v roke tudi Vidmarjevemu zagovorniku, odvetniku Kočvarju, ki je predlagala, naj bi se tudi pismo, ki govori o nekem tajnem fondu 6 milijonov dinarjev, pri razpravi prečitalo, proti čemer pa je svetnik Lilek pritrjeval, češ, da je pismo privatnega značaja. Sodnik je prečitavanje pisma odklonil.

Drugi je bil zaslišan bivši član nadzornega odbora Robert Diehl, ki je pa izpovedal, da se ne spominja ne spominja, kar ni imel časa, da bi se intenzivneje zanimal za poslovanje zavoda.

Naslednja priča, znani celjski odvetnik in stari narodni delavec dr. Karlovšek, je izpovedal, da o podrobnostih ni informiran ter je kot takratni dolžnik zavoda načelno odklonil mesto v vodstvu zavoda, da pa je način, kako je združga prešla v delniško družbo, obsojal, ker se s tem izkorišča brezbriznost in nevednost ljudstva. Dr. Karlovšek pravi, da bi bilo treba ljudi bolj poučiti o tem, češ, da se bo združga črtala in napravila iz nje banke. Kot izvedenec je bil zaslišan združni revizor Sifer Andrej iz Ljubljane. Po nekaterih teoretičnih pojasnilih tehničnega značaja je ta izrazil obžalovanje, da dobro ideja podjetja na združni podlagi prehajajo v roke posameznikov kot delniška družba, s čemer so najbolj prizadeti najšibkejši sloji.

Za tem je sodnik prečital vse dokazno gradivo in druge spise, na kar je bila dopoldanska razprava ob pol 11 zaključena in se je nadaljevala ob 3 popoldne.

Popoldne je najprej govoril odvetnik dr. Kallan kot zagovornik ministra Kramerja, nato dr. Hacin iz Ljubljane kot zagovornik Vidmarja v Kramerjevem zadevi, dr. Krasovec Juro v imenu upravnih svetnikov Celjske posojilnice in odvetnik Milko Hočevar o zadevi Celjske posojilnice. Končno je podal svoj zagovor tudi obtoženec Stane Vidmar. Po teh govorih je sodnik izrekel sodbo, s katero se Vidmar spozna za krivega prestopka žaljenja časti po § 297/II. k. z., ker je v omenjenih govorih žalil ministra dr. Kramerja kot osebo ter upravne svetnike Celjske posojilnice, izvemši Vinka Kukovca, ki v letih 1922 in 1923 ni bil član vodstva, s tem, da je očitke, za katere sodišče smatra, da je doprinešeno dokaz resnice in ki se radi tega ne morejo kvalificirati kot kleveta, izrekel obtoženec na neprimeren način. Oprošča se Stane Vidmar glede ostalih obtožb. Obsojen je bil na denarno globo 3000 Din pogojno na dve leti, stroški pa se med strankami razdele v razmerju, v katerem so v pravi prodri oziroma propadli.

Sodnik je obširno utemeljeval stališče sodišča, zakaj smatra doprinešenim dokaz o tem, da gosp. Vidmar ni izrekel o vodstvu Celjske posojilnice ničesar neresničnega.

Olimpijski ogenj je ugasnil

Prvi del letošnjih olimpijskih iger je dovršen. Presežek je vsa pričakovanja, vsa organizacija je bila brezhibna in vsa zunanja slika je bila taka, da jo je bilo samo občudovati. Nemci so hoteli pač dokazati, da je te igre napravila nova Nemčija in zato je tudi poskrbel za ves sijaj, ki naj dokaže, kaj je naredil Hitler iz Nemčije. To se je posrečilo. Zimske igre so zainteresirale ves svet in nad milijon gledalcev je bilo v teh 11 dneh v Garmischu.

Končni oficijelni rezultat 11 dnevnih zimskih iger je v številki tak-le:

1. Norveška 89 točk.
2. Švedska 40,75 točk.
3. Finska 37 točk.
4. USA 31,5 točk.
5. Nemčija 29,75 točk.
6. Avstrija 26,25 točk.
7. Anglija 21 točk.
8. Švica 16 točk.
9. Kanada 9 točk.
10. Madžarska 7,75 točk.
11. Češkoslovaška 7 točk.
12. Belgija 5 točk.
13. Holandska in Francija po 4 točke.
14. Japonska in Italija po 3 točke.
15. Poljska 2 točki.

Iz številk se vidi, da so severnjaki, zlasti Norvežani, še vedno obdržali svoj gospodujoči položaj. Ne sicer več tako izrazito kot v prejšnjih letih, ampak vendar le. Najbolj so presenetili Švedi. Po slabem startu so sijajno končali.

Ne kaže, da bi se preveč podrobno spuščali v kritiko, komentarjev je že več kot dovolj. Eno pa moramo povedati. Kaj nam je prinesla naša udeležba in kaj smo lahko videli.

Slovenski tekmovalci so šli pripravljeni tako kot še nikoli. JZSZ je preskrbel najboljši trenerje, ki so vodili in pripravljali treninge. Zlasti odlični trener Finec Kušma in Avstrijec Harrer sta mnogo pripomogla k našemu uspehu. Treba je, da smo jim hvaležni, saj je zlasti Kušma prinesel med naše tekmovalce nekaj čisto novega in da je bil njegov trening uspešen, dokazuje najbolj to, da so pri 50 kilometrskem teku naši tekmovalci prišli v cilj še zelo sveži. Hvaležni moramo biti Zimskošportni zvezi, ki je imela topot z izbiro trenerjev najprejnejšo roko.

Druga prav tako važna ugotovitev je pa dejstvo, da so delavci in kmetje pokazali večji uspeh kot pa mestni tekmovalci. Nočemo na noben način zmanjšati vrednost Ljubljancem, saj vemo, da so v tej najostrejši konkurenci napravili to, kar so mogli, in vemo, da imajo Gorenci mnogo več prilike za trening kot Ljubljanci. Dejstvo pa je tako jasno, da ga nihče ne more zanikati. Sklep iz tega pa je, da je treba forsirati, da se osnuje čim več smučarskih klubov po deželi in brez dvoma je, da bomo našli še mnogo Smolejev, Klančnikov in Pračkov. Ti tekmovalci so ponoven dokaz, da smo ravno toliko talentirani in ravno toliko zmogni, kot so zmogni drugi narodi. V potrdilo te naše trditve naj navedemo le to, da so švedski zmagovalci na 50 km po privatnem zanimanju tole: zmagovalci Viklund je delavec v kamnolomu, torej mnogo na svežem zraku, Wikström in Englund pa sta oba tovarniška delavca. Takih primerov bi našli lahko vse polno. V tej smeri moramo iskati tudi mi in prav gotovo se ne bomo razočarali in prepričani smo, da bo naš uspeh še mnogo večji, kadar bomo izbirali tekmovalce, ki naj nas zastopajo v tujini iz velikega števila.

Kadar dame šofirajo...

potem se voznica konča na sodnji

Maribor, 17. februarja.

V Mariboru skoro redkokdaj vidimo damo za volanom avtomobila. V tem pogledu so lastniki avtomobilov v Mariboru res močnejši in ne prepuščajo svojim boljšim polovicam kar tako krmila. Menda se zavedajo pravica da žene, ki rade šofirajo, rade tudi doma hlače nosijo. Pa tudi ni brez rizika taka zadeva. Saj se večina vnetih šoferk prej ali slej seznanja s kazenskimi paragrafi, ki so v zvezi s prestopki cestnopolijskega reda, pa tudi na sodnji se take vožnje kaj rade končajo. Dejstvo je, da pogleda vsak stražnik na cesti, ki vidi za volanom damo, za vsak slučaj tudi takoj na številko avtomobila; nič se namreč ne ve, kaj se lahko za sosednjim ogledom dogodi kadar vodi krmilo drvečega voza nežna roka. In na koncu se potem dogaja, da so možje, ki po sodbi dam ne veljajo za šoferje, prav dobri takrat, ko je treba seči v listnico ter poravnati nastalo škodo.

Te dni se je obravnaval podoben slučaj

Zagonetna smrt 82 letne starke

Maribor, 17. februarja.

Bilo je pred nekaj dnevi, ko se je proti večeru ustavila pred mariborsko bolnišnico lepa limuzina. Iz nje je naglo planil k vratarju nepoznan gospod ter ga zaprosil, naj pridejo hitro strežniki, ker ima v vozu težko poškodovano ženo. Takoj so bile nosilnice na razpolago in strežniki so preložili iz avtomobila revno oblečeno starico, ki je bila vsa okrvavljena po obrazu ter nezavestna. Naglo so jo odnesli na oddelke, preden pa je še prišel uradnik k avtomobilistu po podatke ponesrečene žene, je ta naglo sedel v voz ter se odpeljal. Tako so imeli v bolnišnici nepoznano starico, o kateri nihče ni vedel odkod je in kako se piše, sama pa tudi ni mogla ničesar povedati, ker je bila v globoki nezvesti, pa tudi potem, ko se je osvestila, ni mogla zaradi poškodb na jeziku govoriti. Poškodbe starke pa so bile zelo nevarne. Zlomljeno je imela desno nogo tako, da se je prav za prav držala samo še

za kožo, ker je bilo mišičevje s kostjo vred kakor presekano, na glavi pa je imela precej velikih ran, poleg tega pa je še dobila pretesen možganov. Niso ji mogli več pomagati ter je večeraj izdihnila, ne da bi bila mogla povedati, kdo je in kdo je zakrivil njeno nesrečno smrt. Med tem pa so na prijavo bolnišnice začele oblasti s preiskavo in danes se je skrivnost te nesreče že pjasnila. Starke je povozil v Selnici ob Dravi neki trgovec iz Dravske doline, ki se je peljal s svojim osebnim avtomobilom v Maribor. V Selnici ob Dravi je dohitel 82-letno Antonijo Čebela, ki je bila močno naglušna, pa je preslišala signale avtomobilista. Vozač je prepoznal krenil v stran, tako da je še z blatinikom udaril v starke ter jo podrl na tla. Skraj bi bil postal pri tem sam žrtev nesreče, ker ga je nagel zavoj vrgel s ceste v jarek ter so mu potem vaščani komaj spravili avtomobil nazaj na cesto. Povoženo starico je naglo naložil na avto ter jo odpeljal v mesto v

Leto 1936 — leto največjih smučarskih prireditev

Komaj je ugasnil olimpijski ogenj v Garmisch-Partenkirchenu in komaj so podelili najboljšim kolajne, že stojimo pred novo smučarsko prireditvijo, ki kaže, da ne bo prav nič zaostajala za olimpijskimi igrami. Iz Ga-Pa se bodo novinarji in tekmovalci preselili v Innsbruck, da bodo tam preizkušali prvi s peresom, drugi pa s smučmi svoje sile. FSI-ina prireditve v Innsbrucku, ki se je pričela na dan zaključka olimpijskih iger v nedeljo 16. febr., ne bo športnega sveta nič manj zanimala kot Ga-Pa. FIS-inih tekem se bo udeležilo 18 narodov s svojimi najboljšimi zastopniki. Vsa imena, ki so nastopala v Ga-pa, bodo morala v tej reprizi znova braniti svojo premoč.

Največje zanimanje bo brez dvoma osredotočeno na 21., 22. in 23. februarja, ko se bo vršilo prvenstvo v alpski kombinaciji. Švicarji in Avstrijci, ki iz znanih razlogov niso mogli tekmovali na olimpijskih igrah, hočejo v alpskem terenu dokazati, da so oni v tej konkurenci močnejši. Kajti ravno Švica in Avstrija sta oni dve državi, ki sta alpsko slučanje postavili na tako visoko stopnjo, kot je danes, ni nobeden iz teh dveh držav nastopil v Garmischu. Alpsko kombinacijo so si na teh igrah podelili med seboj Norvežani, Nemci, Francozi in Italijani. Nikjer ni sicer zapisano, da so Švicarji in Avstrijci najboljši v smuku in slalomu in da morajo biti zmagovalci, eno pa drži gotovo, prvenstvo v alpski kombinaciji brez Švice in Avstrije je samo na napol prvenstvo. Tekme v Innsbrucku bodo šele pokazale, kdo je

najboljši v alpski kombinaciji.

Dosedaj se je prijavilo za smuk in slalom v damski kombinaciji 54 tekmovalk, med njimi kompletno nemško olimpijsko moštvo. Za moško konkurencijo je prijavljen dosedaj 101 tekmovalcev. Izgleda pa, da se bo ta številka še povečala, kajti Japonci, Švedi in Čechoslovaki so se v načelu že prijavili, niso pa prijavi svojih tekmovalcev poimenovali. Tudi v moški konkurenci so Nemci prijavili svoje kompletno olimpijsko moštvo. Zlasti olimpijski prvak v alpski kombinaciji Franc Pfister hoče še v Innsbrucku dokazati, da je še vedno pripravljen braniti svoje prvenstvo. Tudi norveško moštvo bo z

Birgerjem Ruudom

na čelu prišlo v Innsbruck. Tako se nam obeta ta teden morda še bolj zanimiva prireditve kot v Ga-Pa. Boj za prvenstvo v alpski kombinaciji bo brez dvoma težji kot je bil v Ga-Pa. Švicarji in Avstrijci bodo pa z vsemi močmi skušali obdržati primat v alpskem smučanju.

Mariborski avtomobilisti zborujejo

Maribor, 16. februarja.

Danes dopoldne so pri Orlu zborovali mariborski avtomobilisti. Vršil se je redni občni zbor tukajšnje sekcije Avto kluba, ki ga je vodil predsednik veletrgovca Ferda Pinter. Predlagal je, da se odpošljejo udanostni brzojavni pozdravi visoki pokrovitelji kluba Nj. Vel. kraljici Mariji in visokemu predsedniku kluba Nj. Vis. regentu princu Pavlu ter brzojavni pozdravi centrali v Belgradu. Spominjal se je umrlih članov Karla Kurbichta in Emerika Wügererja, nato pa je poročal o delovanju in življenju kluba v preteklem letu. Zlasti so avtomobilisti z radostjo pozdravili ukinitve takse na motorna vozila, na žalost pa je ostala v naši banovini še trošarina na pnevmatiko ter mestne takse. Upati je, da bo ministrstvo reguliralo občinske takse tako, da se bo plačevalo od vozila 500 Din in ne več dinar od kilograma. Naši avtomobilisti pozdravljajo ureditev naših cest zlasti ceste Maribor-državna meja, ki se bo letos uredila. Centrala avtoklubov je pristala na znižanje cen karnetov in triptikov. Na pobudo mariborskega kluba se je ukinita tudi taksa na inozemska vozila od 10 Din dnevno, če so se držala v naši državi nad 60 dni. Mariborska sekcija je sodelovala pri ureditvi prometnih vprašanj v Mariboru, organizirala je na svojem področju mednarodno vožnjo Rallye Monte Carlo, znane »monstopne vožnje Berlin-Zagreb zagrebškega šport nika ing. Huga.

Agilni klubov tajnik ravnatelj Sertič je podal podrobno tajiško poročilo: Začetkom 1935 je imel klub 92 rednih članov, 68 članov Kola avtomobilistov in 2 člana Kola motociklistov. Karnetov je bilo izdanih 13, triptikov 252, mednarodnih šoferskih izkaznic 296. Triptiki se razdele: na Avstrijo 180, Italijo 26, Nemčijo 17, Češkoslovaško 13, Madžarsko 12, Švica, Romunija, Bolgarija in Turčija po 1.

Izbrpno je bilo tudi poročilo blagajnika dr. Marina, ki izkazuje povojno stanje sekcije ter je bilo sprejeto brez ugovora. V imenu nadzornega odbora je predlagal Rosenberg razrešeno, ki je bila soglasno sprejeta. Nov proračun predvideva 87.187 Din izdatkov in dohodkov.

Namesto odstopivših članov uprav. odbora dr. Lipolda in Pogačnika Hinka sta bila izvoljena dr. Miroslav Ploj in poslanec Josip Benko iz Murske Sobote, v nadzorni odbor pa Josip Hutter, Jos. Rosenberg in dr. Gorišek. V sportni komisiji so: Karel Pugel, ing. Fridau, dr. Pfrimer, dr. Marin in Miloš Oset.

Zdravnik: »Obžalujem, prijatelj, pripraviti se morate na najhujše. Vašo ženo sem tokrat korenito preiskal in ...«

Kmet: »Za božjo voljo, gospod doktor, pa menda ne boste zahtevali več kakor je napisano v čakalnici.«

100 dinarjev za pisarniške potrebščine? Kaj pomeni ta postavka?

»Ampak, gospod ravnatelj, to so stroški za mojo zadnjo trajno ondulacijo.«

bolnišnico, ni pa vedel niti njenega imena in se je zaradi tega zopet takoj po predaji ponesrečenke odpeljal. — Truplo nesrečne žene bodo obducirali, za voznika na bo imela nesreča še sodne posledice

V imenu dobrodelnosti

V starih pripovedkah je bilo čitati o roparjih in roparskih poglavarjih, ki pa so se lotili le bogatašev, naropano blago pa delili med siromašne ljudi. A tudi danes se še dobijo taki, ki pa vršijo svoj posebni na čisto drugačen način. Policija v Filadelfiji je prijela nekega vlomilca, ki je bil nato obsojen radi treh vlovov. Na vprašanje, kako je porabil denar, dolgo časa ni dal odgovora, končno pa se je udal ter strmečim sodnikom povedal, da je z ukradenim denarjem skrbel za dve siroti, kateri je adoptiral. Poizvedbe so dognale, da je obtožence govoril resnico. Obsojili so ga na najnižjo dopustno kazen enega leta, siroti pa je vzela država v oskrbo.

V Berlinu je oni dan stala pred sodiščem služkinja, ki se je izdajala za visokošolko in kot taka je raznim imovitim izvajala precejšnje vsote denarja. Napačno bi sodil oni, ki bi dejal, da je uboga služkinja porabila denar zase, ne, pač pa je s tem oskrbovala več bolnih otrok, zlasti takšne, kateri so bili potrebni spremembe zraka ob morju. Neki sirotišnici pa je oskrbela prepotrebni harmonij.

Alfred Allen je bil pred Caponom eden največjih banditov v Ameriki. Nič manj kot osem in štiridesetkrat je bil zaprt, a nikoli obsojen radi pomanjkanja dokazov. Po njegovi smrti so ugotovili, da je svojim ubožnim sosedom plačeval stroške za pogrebe, 360 so jih našli. Za svoje je vzel

tri sirote, jih šolal ter poskrbel zanje za bodočnost.

Leroy je bil vodja mednarodne vlomilske tolpe, bil končno ujet in obsojen na petletno ječo. K zaslišanju se je prijavilo neverjetno veliko število ljudi, ki so vsi izpovedali v prid obtožence. Dognali so, da je stalno podpiral brezposelne družine, tisoče je razdal v dobrodelne namene. Sodniki niso mogli razumeti, ko je neki okradenec povedal, da je bilo pri vlovu v njegovi blagajni 30.000 funtov, odnesel pa jih je le tri tisoč. Na vprašanje sodnikov, zakaj je vzel le toliko, je pojasnil, da je vsakokrat vzel le toliko, kolikor je trenutno potreboval za svoje negovanje.

Morda bo malokomu znano, niti ne vsem čitateljem Karla Maya, da je ta pričel svojo kariero s tolovajstvi na meji med Nemčijo in Avstrijo. Siromaki na obeh straneh državne meje so ga naravnost oboževali. V Berlinu je pričel pisati svoje senzacionalne romane, katerih snov je jemal iz svojih doživetij. Nato pa je svoje pustolovsko življenje opustil. Postal je milijonar in znan po vsej Evropi kot velik dobrotvorec. Usodno pa je bilo zanj, ko se je podal na politično polje. Njegov politični nasprotnik je razkril vso njegovo preteklost ter ga s tem uničil. Karl May je vložil tožbo proti svojemu nasprotniku, a je propadel. To ga je tako potrla, da je kmalu nato umrl.

Nemci na poti okoli sveta: moštvo križarke Emden v glavnem mestu Venezuele Caracas.

Dantejev grob

Italijanska vlada je proglasila Dantejev grob v Ravenni za »kraj obveznega molka«. Soferji, ki bi ga molili s trobili, bodo strogo kaznovani. Grob ima svojo zgodovino. Dante, ki je moral pobegniti iz rojstne vasi Firence pred političnimi sovražniki, je spisal v Ravenni »Božansko komedijo« in istotam v starosti 56 let zaključil življenje. Franciskani so ga pokopali leta 1321 v marmorni grobnici pri vhodu v svoj samostan, ker so morali računati s stalnimi obiskovalci groba. Medtem je pričela zahtevati Firenza ostanke slavnega rojaka. Papež Leon X. je naposled podelil potrebno dovoljenje, ker je podpisal prošnjo tudi Michele Angelo Buonarroti, kipar, ki bo postavil velikemu pesniku na najlepšem kraju njegovega rojstnega mesta spo-

menik. Odposlanci iz Firenze so ponoči odprli grob, ker so se bali oboroženega odpora, toda grob je bil prazen. Stvar je zaspala. Šele nekoliko stoletij pozneje se je zvedelo, da so pohiteli franciskani obvarovati pesnikove ostanke pred morebitnim maščevanjem potomcev istih nasprotnikov, ki so ga pregnali iz domovine. To je bilo leta 1500. In šele leta 1865 so našli zidarji pri popraviljanju samostana v zidu kovinsko posodo z latinskimi napisom: »Tu počivajo v miru Dantejeve kosti, ki jih je zazidal br. Antonio Sanzo leta 1677.« To se je zgodilo šele 177 let po prvotni izpraznitvi groba. Firenza se ni več pravdala z Ravennom. Poslala je celo večno luč, ki zdaj gori v kapelici nad Dantejevim grobom.

Oh ta pozabljivost

Razumljivo je, če kdo pozabi v tramvaju roka-vico ali svoj dežnik v vlaku, težje pa je verjeti, kako je mogoče pozabiti rakev in venec s trakovi. Ko se je vršila v Londonu predzadnja dražba pozabljenih predmetov, med drugimi tudi rakev in venec, je eden izmed kupecv pripomnil, da je pa bilo morda truplo, ki spada v to rakev, najdeno pri kaki drugi železniški direkciji.

Tudi to je vsekakor čudno, da hrom človek pozabi svoje berglje in — nikoli ne povpraša po njih. Na dražbi so bili pisalni in šivalni stroji, cigaretna doze, steklenice žganja in nesteto sličnih predmetov. Uganka je, kako je mogla dama pozabiti v vlaku le eno nogavico in en čevlji. Nekdo so našli v vlaku pozabljeno okostje odraslega človeka. Neki medicince ga je prenašal z ene univerze na drugo in ga končno pozabil v vlaku.

Aktivke z važnimi diplomatskimi spisi so se že našle, dalje tudi računi. Vendar se dajo slednji

že lažje pogrešati. Kako more pozabiti gluh človek svoj pripomoček v obliki trompete za gluhe, ko brez nje ne more ničesar slišati. Presenetljivo pri pozabljenih pa je še to, da večina teh po pozabljenih predmetih ne povpraša.

Ako hoče kdo vedeti, koliko raztresenih ljudi je po svetu, mora stopiti v kako vele mestno pralnico. V srajcah, zlasti športnih, je najti gumbe, nalivna peresa, prestane, kovani in papirnati denar. Našli so celo umetno zobovje.

Nekdo, ki je imel čas, je izračunal, da se samo v Londonu na leto izgubi predmetov po teži za tri tisoč ton. Angleška banka vsako leto obvešča svoje vlagatelje, o stanju njihovih vlog ter razpošlje okoli 68.000 dopisov. Lani je bilo banki vrnjenih 12.700 pisem kot nedostavljenih in od teh 11.500 naslovljenecv sploh niso mogli najti. Da jih je toliko, ki pozabijo na svoj denar v banki, je skrajna pozabljivost.

Metvi in dva živa

Poštni ravnatelj je ujel Lüdersenov vprašujoč pogled in z njim pogledal Bergerja.

»No,« je rekel, »sedite prosim in podajte svojo izjavo.«

Berger je obstal nedoločno. »Svojo izjavo?«

»Da. Se vam to zdi morda čudno? Saj ste pri celi zadevi bili takorekoč zraven. Vsaj kot gledalec.« Ironija tega pristavka je Bergerja zmedla. Brez pomoči je pogledal Lüdersena in ujel njegov ozev in porogljiv nasmeh. Rdečica mu je šinila v obraz. In v trenutku se je spomnil nezmiselnega in napol pozabljenega prizora. Prizora, ki ga je doživel na policiji.

To je povzročilo, da se je zbral. »Da,« je dejal, »kot gledalec. Najboljše bi bilo, da bi tudi Quisthus bil med njimi.«

Poštnemu ravnatelju je stopila rdečica v čelo. Prav pod lasne koreninice. »Zdaj še mrtvega obmetavate z blatom?« je vprašal. »Sploh pa vam moram reči, da se vedno bolj in bolj čudim nad vami.«

Berger je stresel z glavo, bil je brez orožja proti nenadnemu stavku »z blatom?« je rekel, »ne, bil sem Quisthusov najboljši prijatelj. Moja edina želja je, da bi Quisthus ne bil mrtev.«

»Tega ne želite samo vi.«

»Pač, vsaj zdi se mi tako. Ko bi Quisthus napravil tako kakor jaz, bi še danes živel in

bolje bi mu bilo tako. Na drugi strani pa dobivam vtis, da je krivično, da sem ostal pri življenju.«

Poštni ravnatelj je razdraženo pljunil. »To ni tako razumeti.«

Berger ga je pogledal začuden. »Torej se motim,« je dejal, »kako pa je treba razumeti?«

Nastal je majhen molk. Poštni ravnatelj je sedel pred njim in strmel vanj omalovažujoče, užaljen in skoraj razjarjen. Nato je rekel trdo in rezko: »Kar se tega tiče, bova že prišla na jasno. Zdaj me zanima, kaj mi veste povedati. Bilo bi zanimivo čuti, če se vaše poročilo zлага z Lüdersenovim. Gotovo se.«

V kratkih besedah, malo zmeden in preskakaje, je Berger povedal ono malo, kar je vedel. Kako ga je Lüdersenov krik preplašene vrgele pokonci. Kako mu je prišlo najprej na misel, da spravi blagajno na varno. Kako je spet slišal krik in padec in opustil misel, da beži na pomoč. Govoril je o možu z revolverjem in dol strgano masko. In o zadnjem prizoru z drugim hudodelcem. Rekel je: »Drugega izhoda zares ni bilo, blagajno bi izropal, če bi me ustrelil ali ne. Zakaj bi se torej dal ubiti?«

Poštni ravnatelj je za trenutek pomislil. »Prepričani ste torej, da bi ne mogli rešiti blagajne?«

»Da.«

»Tudi z nenadnim protinapadom ne?«

Doživljenjska vstopnica

Neki bostonski kinematograf je predvajal novi komični film, ki kljub vsej ameriški reklamni ni doživel nobenega uspeha. Ko se je menda desetič zvrnila s posodo natlačena kuhinjska omara, je pričela dvorana besno žvižgati. Obupano ravnanje je sklenilo opraviti še zadnjo predstavo in prihodnji dan spremeniti spored. A zadnjo predstavo je nepričakovna občiska skromni knjigovodja iz velike univerzalne trgovine. Film mu je bil neznanstvo všeč. Smejal se je vedno bolj glasno in tako nalezljivo, da so se nehote pričeli muzati tudi ostali gledalci. Po predstavi so povabili knjigovodjo v pisarno. Ravnatelj mu je izročil doživljenjsko vstopnico za dve osebi k poljubni predstavi. Tako se je oddolžil kinematograf knjigovodji za izkazano uslugo. Njegov smeh je nepričakovano pridobil občinstvo za film. Vsi so hvalili igro. Predvajalo se je še dva tedna in sicer vedno pred razprodano dvorano.

Rosenbergova preteklost

Pariški list »Je suis partout« poroča, da je znani Hitlerjev zunanji zastopnik, glavni urednik uradnega glasila »Völk. Beobachter«, avtor knjig »Legenda XX. stoletja«, »Kri in čast. Borba za nemški prepored« in dr., dr. Alfred Rosenberg — star prijatelj francoskih oblasti. Kot baltički Nemec in ruski podanik je služil med vojno pri informacijskem oddelku francoskega zunanjega ministrstva v Parizu. Takrat se je smatral za Ruso in radi tega so se brez pomislekov posluževale francoske oblasti njegovega znanja nemščine.

Iz malih oglasov.

»Zaradi nenadnega odhoda prodam poceni še prav malo rabljeno zobno krtačko.«

Nove italijanske znamke na čas, lasistične milice.

Bodočnost grafologije

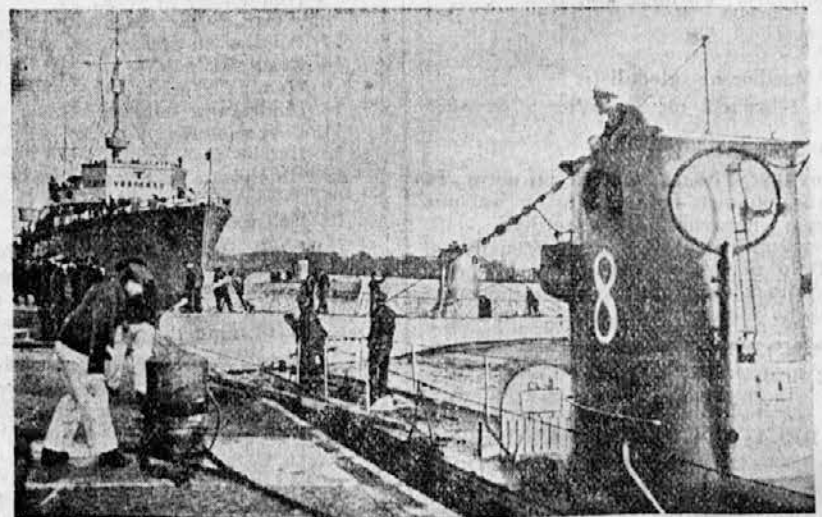
Duševnoslovna znanost o pisavi je v zatonu. Navadno se smatra za vedeževanje. A kljub temu ima svoje navdšene pristaše, ki mislijo, da bo še doživela lepo bodočnost. Mora samo zožiti svoje področje in postati bolj točna. Dunajski psiholog prof. Kramm je namenil temu vprašanju posebno razpravo. Ogorčeno dklanja lažipretoke, ki zatrjujejo, da je jako drobna razločna pisava dokaz skopnega malenkostnega značaja in da pomeni pika na koncu podpisa očitno samomorilsko nagnenje. Zato pa ni nobenega dvoma, da so kretnje s svinčnikom ali pisnim peresom oborožene roke v stalni zvezi s splošnim duševnim razpoloženjem. Postavimo, da dobro poznamo pisavo katerekoli mirne samozvestne osebe. Če bo pisala v sil, v trenutku razburjenja, bomo spoznali njeno pisavo in vendar

takoj ugotovili razliko. Zadolžnica bogatega človeka vedno drugače izgleda, kakor na robu propada spisana obveznica. Pazno razlikovanje mora ugotoviti, da točno odgovarjajo posamezne pismenske poteze določeni miselnosti. Tudi to področje je odvisno od splošnih psiholoških zakonov. Pisave so različne, kakor človeški obrazi, toda roka vedno enako izraža pri pisanju veselje, grozo, zbežanost ali dvome. Na isti način enako zardijo še tako različni ljudje, če jih je sram, se nasmehnejo, če so dobre volje itd. Točna znanstvena grafologija ni v stanju sklepati po pisavi o duševnosti katerekoli osebe. A zato zanesljivo ugotovi, v katerem duševnem stanju so bile spisane opazovane vrstice. Ta način bo lahko izkazala neprecenljive usluge pri strokovnem preiskovanju.

Vzorna ječa

Zedinjene države so bile vedno ponosne na svoje ječe. Toda Američani mislijo, da je zasenčilo pravkar odprto novo poslopje ženske poboljševalnice v Greenwich vse dosedanje zgradbe. Desetnadstropna stavba s popolno opremo je stala 5 milijonov dolarjev. Nova jetnica pride po sprejemu najprej k frizerju, potem v oblačilnico, kjer dobi uniformo in potem v kopal. Naposled jo potegne dvigalo v gorena nadstropja, kjer se nahajajo celice. Slednje so prostrane, imajo električni vetrilnik in veliko okno z nerazbitno mlečno šipo. K opremi spada razen navadnih delov stola, mize, omarice, postelje tudi školjka za umivanje z

vročo in mrzlo vodo. Dvakrat dnevno gredo ječnice na sprehod po dvorišču ali na strcho, ki je spremenjena v vrt. Imajo celo na razpolago mize za ping-pong, a po večini raje klepečejo, kakor pa se igrajo. Seveda ima poslopje kapelico, bolnišnico, zobozdravniško ambulanto in knjižnico. Kantina prodaja razen živil tudi toaletne potrebščine, vsečvsi puder inušno rdečilo. Dvakrat na teden se zbirajo ječnice v predavalnici, kjer poslušajo koncerte, gledajo filme ali se učijo. Vse ameriške zločinke zdaj prosijo sodnike, da bi jih poslali v Greenwich in vnaprej obljubejo, da se bodo vzorno obnašale.

Nemška vojna mornarica: podmornice in križarka Saar.

Berger je s kretinjo pokazal na ranjenca. »Gospod ravnatelj vidi sam, kako je bilo z Lüdersenom.«

»Dobro, dobro, toda on je ravno pokazal koražo.«

Berger je prikimal.

»Da,« je dejal; »premišljeval sem o tem. Bilo je zelo neumno od njega. Prav gotovo je lahko vesel, da je odnesel še kolikor toliko zdravo kožo. Razen tega je med obema položajema bistvena razlika.«

»Kako to?«

Berger se je obrnil z mirnim pogledom na Lüdersena.

»Ali ni tako?«

Lüdersen je nevoljno nabral čelo. »Ne vem, kaj misliš,« je rekel. »Se pravi, tebi je prav gotovo mnogo od tega, da zakriješ, kar se je zgodilo. To kar se je pripetilo tebi, pa tudi ono, kar se je meni. Zdi se mi, da je bil tvoj položaj prav tak kakor moj. Poleg tega si imel še malo več časa.«

Berger se je popustljivo nasmehnil. »Čisto res,« je odgovoril, »prav to je bilo odločilno. Ko bi tudi vidva imela malo več časa, bi Quisthus ne ležal danes v rakvi, pa tudi ti bi si ne oblekel te obveze.«

Lüdersen je močno zardel. »Oblekel?« je vprašal razjarjen.

»Takšen vtis delaš.«

»Ali, gospoda draga, prosim vaju.« Ravnatelj je s kazalčevim členkom trdo in opominjajoče trkal ob pisalno mizo. »Tega nočem slišati. Osebnostne opazke tukaj niso na me-

stu. Če primerjam vaš položaj, gospod Berger, s položajem ostalih dveh gospodov potem je jasno, da je mnogo slabši. Ta dva sta namreč izpolnila svojo dolžnost in še nekaj več.«

»A jaz?«

»Tja, — prav za prav malo.«

»Moja dolžnost je bila torej, da umrem?«

»Vaša dolžnost je bila, da blagajno, ki smo vam jo zaupali, branite.«

»To pomeni eno ter isto. Drugače ne morem razumeti.«

Nobeden od obeh ni odgovoril.

»Imam prav, ali nimam?« Obrnil se je najprej na Lüdersena, ki je sedel nepremično, ter ga tiho in poln sovraštva gledal. Nato se je obrnil od ravnatelja. »Imam prav, ali nimam?«

Toda tudi ravnatelj se je izognil odgovoru. »O tem ne bomo zdaj govorili,« je rekel. »Preveč ste razburjeni, kar je seveda razumljivo.«

Toda Berger se je zagrizel v vprašanje. Ni ga hotel spustiti, čutil pa je obenem, kako je bil razburjen. Obrnil si je pot s čela in je hotel kratak molk po vprašanju uporabiti, da bi se umiril. Stal je s povešenim pogledom in se trudil, da bi obvladal svojo razburjenost. Ko je znova dvignil pogled, je bil mirnejši. Vprašal je tiho in vendar strastno: »Poštna uprava, ki je proti majhni plači kupila moje delo, terja torej od mene, da tvegam svoje življenje, ko gre za blagajno?«